

V Bruselu dne 23.7.2020
COM(2020) 329 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Nový přístup k námořní strategii pro oblast Atlantského oceánu – 2. akční plán pro
oblast Atlantiku**

*Aktualizovaný akční plán pro udržitelnou, odolnou a konkurenceschopnou modrou
ekonomiku v oblasti Atlantského oceánu v Evropské unii*

{SWD(2020) 140 final}

OBSAH

1. ÚVOD	2
2. SPOLEČNÁ VIZE UDRŽITELNÉ, ODOLNÉ A KONKURENCESCHOPNÉ MODRÉ EKONOMIKY V OBLASTI ATLANTSKÉHO OCEÁNU V EU	3
3. PILÍŘE	4
PILÍŘ I: PŘÍSTAVY JAKO BRÁNY A UZLY PRO MODROU EKONOMIKU	4
Cíl 1: Přístavy jako brány pro obchod v Atlantiku	4
Cíl 2: Přístavy jako katalyzátor podnikání	5
PILÍŘ II: MODRÉ DOVEDNOSTI BUDOUCNOSTI A OCEÁNSKÁ GRAMOTNOST ..	6
Cíl 3: Kvalitní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení	6
Cíl 4: Oceánská gramotnost	6
PILÍŘ III: ENERGIE Z OBNOVITELNÝCH MOŘSKÝCH ZDROJŮ	8
Cíl 5: Podpora uhlíkové neutrality díky energii z obnovitelných mořských zdrojů	8
PILÍŘ IV: ZDRAVÝ OCEÁN A ODOLNÁ POBŘEŽÍ	9
Cíl 6: Odolnější pobřeží	10
Cíl 7: Boj proti znečištění moře	10
4. ŘÍZENÍ AKČNÍHO PLÁNU	11
4.1. KOORDINACE	11
4.2. PROVÁDĚNÍ A PODÁVÁNÍ ZPRÁV	11
4.3. MOBILIZACE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A FINANCOVÁNÍ	12
5. ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI A BREXIT	13
6. ZÁVĚR	14

1. ÚVOD

Námořní strategie pro oblast Atlantského oceánu¹ byla přijata v roce 2011 na podporu udržitelného rozvoje modré ekonomiky v členských státech EU na pobřeží Atlantiku. K provedení této strategie předložila Evropská komise v roce 2013 akční plán pro oblast Atlantiku². Aby udržitelné námořní hospodářství, schopné vytvářet pracovní místa, získalo nový impulz, je načase aktualizovat priority regionální spolupráce, které budou vycházet z konzultací se zúčastněnými stranami a které budou přispívat k zotavení Evropy z bezprecedentní sociálně-ekonomické krize vyvolané současnou pandemií COVID-19.

Modrá ekonomika v Atlantském oceánu v roce 2017 vygenerovala 73,4 miliardy EUR hrubé přidané hodnoty a zaměstnávala 1,29 milionu osob. Jedná se o největší mořskou pánev EU, která představuje 36 % hrubé přidané hodnoty v rámci modré ekonomiky EU. Předpokládá se, že některá odvětví modré ekonomiky v oblasti Atlantského oceánu v důsledku současné krize utrpí ztráty. Jde zejména o pobřežní a námořní cestovní ruch, který je největším odvětvím modré ekonomiky v Atlantiku generujícím 27 miliard EUR hrubé přidané hodnoty a zaměstnávajícím 0,76 milionu lidí.

V reakci na krizi COVID-19 již Evropská komise přijala řadu opatření. Evropská komise především představila dne 27. května plán na podporu oživení s cílem pomoci napravit hospodářské a sociální škody způsobené pandemií COVID-19, nastartovat evropské oživení a chránit a vytvářet pracovní místa. V zájmu zajištění udržitelného, rovnoměrného, inkluzivního a spravedlivého oživení ve všech členských státech Evropská komise navrhuje vytvoření nového nástroje na podporu oživení „Next Generation EU“³, který představuje 750 miliard EUR zakotvených v silném, moderním a přepracovaném dlouhodobém rozpočtu EU.

Úsilí EU o oživení se soustředí na pojem udržitelnosti, který je základem Zelené dohody pro Evropu⁴ přijaté Evropskou komisí v prosinci 2019. Tento ambiciózní balíček opatření má do roku 2050 učinit z Evropy první klimaticky neutrální kontinent a posílit zdraví naší planety, ekonomiky a lidí.

Zelená dohoda pro Evropu zdůrazňuje, že modrá ekonomika plní při dosahování těchto cílů ústřední úlohu a je hlavním prvkem, který jejich splnění umožňuje. Úloze, kterou oceány hrají při zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se jí, se přikládá čím dál tím větší význam. Odvětví modré ekonomiky může kromě toho přispět k přechodu na čistou energii, a to zejména využitím rostoucího potenciálu výroby energie z obnovitelných zdrojů na moři a udržitelnějším řízením námořního prostoru.

Ke zmírnění změny klimatu může navíc toto odvětví přispět tím, že posílí přírodní řešení a zlepší využívání vodních a mořských zdrojů, například podporou výroby a používání nových zdrojů bílkovin, které mohou zmírnit tlak na zemědělskou půdu. Za tímto účelem jakožto součást Zelené dohody pro Evropu přijala Evropská komise dne 20. května novou strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030⁵, jejímž cílem je ochrana přírody a zvrácení degradace ekosystémů. Současně Evropská komise přijala rovněž strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“⁶, která má vytvořit spravedlivý, zdravý potravinový systém šetrný k životnímu prostředí.

¹ COM(2011) 782 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52011DC0782>

² COM(2013) 279 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52011DC0782>

³ COM(2020) 456 final.

⁴ COM(2019) 640 final.

⁵ COM(2020) 380 final.

⁶ COM(2020) 381 final.

Kromě toho a v rámci úsilí o obnovu přijala EU rovněž hlavní směry politiky v oblasti cestovního ruchu, aby celé Evropě umožnila využít klidnou a především bezpečnou turistickou sezónu. Sdělení o cestovním ruchu a dopravě v roce 2020 a v dalších letech zároveň zdůrazňuje význam ochrany a obnovy krajinného a mořského přírodního kapitálu Evropy v souladu se strategickým přístupem k udržitelné modré a zelené ekonomice.

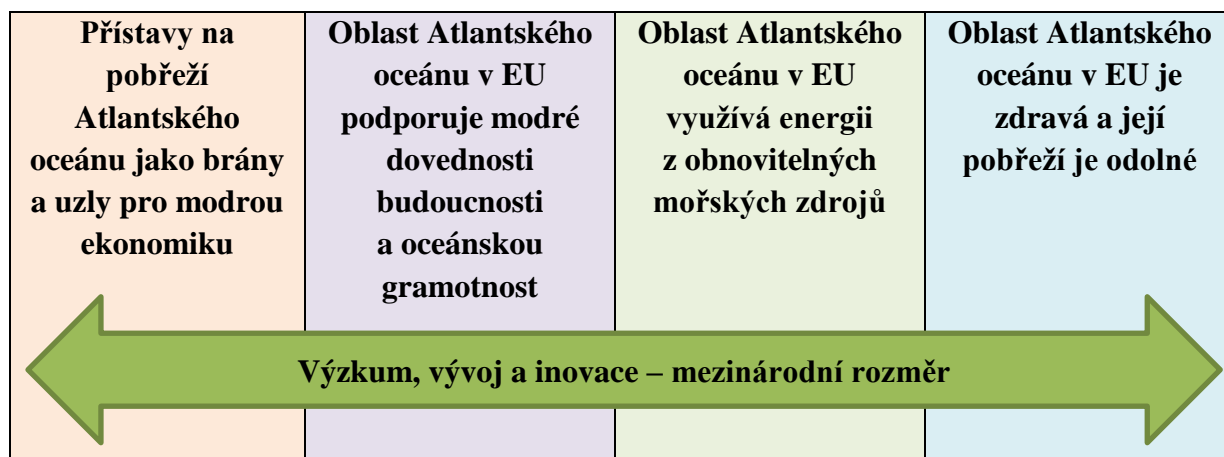
Revidovaný akční plán přispívá k úsilí o oživení modré ekonomiky a zaměřuje se na klíčová odvětví, která kombinují udržitelnou transformaci s vysokým potenciálem pro vytváření pracovních míst v komunitách na pobřeží Atlantiku. Vedle podpory udržitelného pobřežního cestovního ruchu nabízí přechod na mořské obnovitelné zdroje energie například významné pracovní příležitosti v oblasti Atlantiku. Zelená lodní doprava a inovativní přístavní činnosti navrhované tímto akčním plánem přispějí ke snížení uhlíkové a ekologické stopy EU.

Akční plán je výsledkem dlouhého procesu zahájeného přezkumem v polovině období⁷, který byl zveřejněn v roce 2018, a pokračujícího konzultacemi⁸ se zúčastněnými stranami a členskými státy v oblasti Atlantiku. Z přezkumu v polovině období vyplynulo, že díky akčnímu plánu pro oblast Atlantiku se uskutečnilo více než 1 200 nových námořních projektů a investovalo téměř 6 miliard EUR, především z rozpočtu EU. Rovněž zdůraznil nutnost zlepšit tematické zaměření plánu a strukturu řízení a zavést rámec pro monitorování.

2. SPOLEČNÁ VIZE UDRŽITELNÉ, ODOLNÉ A KONKURENCESCHOPNÉ MODRÉ EKONOMIKY V OBLASTI ATLANTSKÉHO OCEÁNU V EU

Účelem tohoto revidovaného 2. akčního plánu pro oblast Atlantiku je uvolnit potenciál modré ekonomiky v oblasti Atlantiku a zároveň zachovávat mořské ekosystémy a přispět k přizpůsobení se změně klimatu a jejímu zmírňování. Tento postup je v souladu s globálními závazky v oblasti udržitelného rozvoje a je plně začleněn do politických priorit Evropské komise na období 2019–2024; konkrétně se jedná o tyto priority: Zelená dohoda pro Evropu, hospodářství ve prospěch lidí a silnější Evropa ve světě.

Akční plán má prostřednictvím konkrétních opatření mobilizujících všechny příslušné zúčastněné strany v oblasti Atlantiku ambici dosáhnout sedmi cílů rozdělených do čtyř tematických pilířů:

⁷ SWD(2018) 49 final, https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/swd-2018-49_en.pdf

⁸ V období mezi zářím a listopadem 2018 uspořádala Evropská komise série seminářů určených pro zúčastněné subjekty na ostrově Gran Canaria (Španělsko) a ve městech Viana do Castelo (Portugalsko), Dublin (Irsko), Liverpool (Spojené království) a Bordeaux (Francie). Výsledky seminářů jsou k dispozici na internetových stránkách: <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/node/4400>

3. PILÍŘE

Nový akční plán obsahuje čtyři pilíře představující praktický způsob, jak učinit společnou vizi realitou. Jsou uceleně propojeny a mají nadregionální povahu. Tyto čtyři pilíře se zaměřují na klíčové problémy a jejich cílem je podpořit udržitelný modrý růst a přispět k větší územní spolupráci a soudržnosti v oblasti Atlantského oceánu v EU. Výzkumné činnosti prováděné v rámci Galwayského⁹ a Belémského¹⁰ prohlášení a Celoatlantické aliance pro výzkum oceánu¹¹ protínají všechny pilíře. Dávají akčnímu plánu mezinárodní rozměr a podporují jeho provádění tím, že zlepšují porozumění měnícímu se Atlantskému oceánu a jeho vlivům na pobřežní komunity a rozvíjejí inovativní řešení.

Pilíře se zaměřují na problematiku, kterou jediný pobřežní region a jediný členský stát nemohou samostatně vyřešit nebo u které je účinnější, když regiony a státy jednájí společně a řeší problémy zásadní pro každodenní život lidí žijících v pobřežních oblastech.

Zpětná vazba získaná během procesu konzultací a jednání s pěti členskými státy EU pomohla nalézt konkrétní, avšak vzájemně propojené a vzájemně se posilující **cíle a opatření**. Výčet dohodnutých cílů a opatření není vyčerpávající.

Konkrétní opatření a jednotlivé způsoby provádění v rámci každého pilíře podrobně vysvětluje pracovní dokument útvarů Komise připojený k tomuto sdělení.

PILÍŘ I: PŘÍSTAVY JAKO BRÁNY A UZLY PRO MODROU EKONOMIKU

Odvětví pobřežního cestovního ruchu, akvakultury, stavby lodí, jakož i rostoucí odvětví, jako jsou např. obnovitelné mořské zdroje, jsou soustředěna na činnost přístavů nebo s ní úzce souvisí. Přístavy mohou v udržitelném rozvoji těchto odvětví a při přechodu na bezuhlíkovou ekonomiku hrát významnou úlohu. Úlohu a potenciál přístavů v Atlantiku je třeba znovu zvážit, aby bylo možné tuto příležitost náležitě využít. Zároveň je třeba posílit úlohu provozovatelů přístavů jakožto katalyzátorů „modrého podnikání“. Přístavy musí na druhé straně vzájemně spolupracovat, aby mobilizovaly financování inteligentních infrastruktur a zlepšily plánování rozvoje kapacit s cílem přizpůsobit se růstu obchodu.

Námořní inovace mohou pomoci při dekarbonizaci mořských zdrojů. Dostupné jsou například technologie, které snižují množství uhlíku produkovaného plavidly. Patří k nim zkapalněný zemní plyn, výroba vodíku, mazání za pomoci vzduchu, pohon větru a výfukové technologie. Kvalitu ovzduší v pobřežních komunitách by podstatně zlepšila instalace infrastruktury dobíjecích a čerpacích stanic na alternativní paliva v přístavech a terminálech nákladní dopravy, kterou by mohla využívat i kotvící plavidla.

Za účelem řešení výše uvedených problémů uvádí tento pilíř **dva specifické cíle** a soubor konkrétních opatření.

Cíl 1: Přístavy jako brány pro obchod v Atlantiku

Opatření

⁹ Dohodu o spolupráci v oblasti Atlantského oceánu podepsaly Evropská unie, Kanada a Spojené státy dne 24. května 2013. http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/galway_statement_atlantic_ocean_cooperation.pdf#view=fit&pagemode=none

¹⁰ Dne 13. července 2017 podepsaly Evropská unie, Brazílie a Jihoafrická republika Belémské prohlášení, v němž se dohodly na spolupráci v oblasti výzkumu a inovací v Atlantském oceánu. http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/belem_statement_2017_en.pdf

¹¹ AORA zahrnuje EU, Spojené státy a Kanadu. Díky AORA je dnes v oblasti výzkumu Atlantského oceánu zahájeno přibližně 25 projektů, do nichž je zapojeno více než 500 mezinárodních výzkumných týmů. <https://www.atlanticresource.org/aora>

- ▶ Rozvíjet mořské dálnice TEN-T v Atlantiku
- ▶ Vytvořit do roku 2025 síť zelených přístavů
- ▶ Posílit spojení pobřežní námořní dopravy na krátké vzdálenosti v oblasti Atlantiku s cílem lépe integrovat Irsko
- ▶ Zahájit atlantickou strategii pro zkapalněný zemní plyn
- ▶ Rozvíjet systémy ekologických pobídek za účelem modernizace přístavní infrastruktury
- ▶ Společně rozvíjet plány pro nakládání s odpady v přístavech Atlantiku

Cíl 2: Přístavy jako katalyzátor podnikání

Opatření

- ▶ Rozvíjet režim „Blue Accelerator“ pro přístavy v oblasti Atlantiku s cílem umožnit expanzi inovativních podniků
- ▶ Sdílet osvědčené postupy, vyměňovat si názory a řešit problémy společně
- ▶ Rozšířit sběr údajů nad rámec tradičních (logistických) údajů
- ▶ Zlepšit komunikaci a dostupnost údajů o hospodářském potenciálu přístavů

PILÍŘ II: MODRÉ DOVEDNOSTI BUDOUCNOSTI A OCEÁNSKÁ GRAMOTNOST

Pro využití inovací a rychlé zavádění modrých technologií je zásadní mít k dispozici správný soubor dovedností. Specializovaná nabídka modrého vzdělávání a odborné přípravy založená na systému *business intelligence* může do modré ekonomiky přilákat talentované mladé lidi, podpořit produktivitu a zvýšit konkurenceschopnost oblasti Atlantského oceánu v EU.

Zatímco na místní a regionální úrovni již fungují specializované klustry, účinná spolupráce v rámci přímořských oblastí může usnadnit přeshraniční pohyb kvalifikovaných pracovníků tak, aby odpovídal vývoji poptávky na trhu práce. Další oblastí, na níž se zaměřuje pozornost, je oceánská gramotnost. Oceánsky gramotní občané mohou „přizpůsobit své každodenní chování, aby činili informovaná a odpovědná rozhodnutí, která umožňují společné vytváření dohledu nad stavem oceánů“¹².

Za účelem řešení výše uvedených problémů uvádí tento pilíř **dva specifické cíle** a soubor konkrétních opatření.

Cíl 3: Kvalitní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení

Opatření

- ▶ Zjistit nedostatky, pokud jde o modré dovednosti v oblasti Atlantského oceánu v EU
- ▶ Harmonizovat sběr údajů v oblasti modrých pracovních míst
- ▶ Vytvořit systém *business intelligence* a podporovat styčná centra pro zlepšenou spolupráci mezi podniky a poskytovateli odborné přípravy
- ▶ Prostřednictvím vzájemného učení určovat osvědčené postupy pro navazování kontaktů mezi zaměstnavateli a uchazeči o zaměstnání, které slouží jako inspirace
- ▶ Využít stávajících informačních platforem pro pracovní příležitosti a převést jejich potenciál na modrá pracovní místa

Cíl 4: Oceánská gramotnost

Opatření

- ▶ Zahájení pilotních školních osnov týkajících se gramotnosti v oblasti Atlantského oceánu
- ▶ Do roku 2025 vytvořit 25 atlantských „modrých škol“
- ▶ Provádět složku oceánská gramotnost (resp. její šíření) v rámci jednotlivých projektů
- ▶ Využívat Celoatlantické fórum mládeže
- ▶ Zapojit občany do činností souvisejících s oceány v oblasti Atlantského oceánu v EU
- ▶ Zapojit občany do činností organizovaných v rámci Evropského námořního dne,

¹² Vyplyvá to z transatlantické prováděcí strategie, kterou vypracovala Pracovní skupina Aliance pro výzkum Atlantského oceánu pro oceánskou gramotnost, která je podporována z programu Horizont 2020.

PILÍŘ III: ENERGIE Z OBNOVITELNÝCH MOŘSKÝCH ZDROJŮ

Zelená dohoda pro Evropu vyzdvihuje v souvislosti s přechodem na klimaticky neutrální ekonomiku zásadní úlohu výroby energie větrnými elektrárnami na moři. Aby se uvolnil potenciál větrné energie na moři, dohoda zdůrazňuje potřebu udržitelnějšího obhospodařování námořního prostoru. Bude k tomu zapotřebí navázat na úspěch regionální spolupráce, kterou strategie pro oblast Atlantského oceánu a její akční plán aktivně podporují. Komise v této souvislosti předloží ve čtvrtém čtvrtletí roku 2020 strategii EU pro rozvoj energie z obnovitelných mořských zdrojů. Měla by mimo jiné vycházet z 2. akčního plánu pro oblast Atlantiku.

Oblast Atlantského oceánu v EU zaujímá vedoucí postavení v rozvoji nových obnovitelných mořských zdrojů¹³, zejména energie z oceánů a plovoucích větrných elektráren na moři, a představuje v této oblasti testovací platformu. Aby se dosáhlo dalšího stupně rozvoje, konkrétně komerční vyspělosti úspěšných prototypů, je nezbytné zachovat vedoucí postavení v oblasti technologií, udržet talenty a poskytovat cenově dostupnou čistou energii a zároveň zohlednit možné dopady na mořské prostředí a způsob, jak je zmírnit.

Země, které se účastní námořní strategie pro oblast Atlantského oceánu, navázaly silnou spolupráci v oblasti územního plánování námořních prostor.

Tento pilíř řeší několik vzájemně propojených problémů, čímž se má zlepšit přístup k financování, získat nezbytná politická podpora a přijetí ze strany veřejnosti, usnadnit sdílení znalostí a využít osvědčených postupů v celém regionu.

Za účelem řešení výše uvedených problémů uvádí tento pilíř **jeden specifický cíl** a soubor konkrétních opatření.

Cíl 5: Podpora uhlíkové neutrality díky energii z obnovitelných mořských zdrojů

Opatření

- ▶ Stanovit specifické cíle pro využívání energie z obnovitelných mořských zdrojů v regionech na pobřeží Atlantského oceánu s přihlédnutím k jejich dopadům na životní prostředí
- ▶ Definovat nejlepší místa pro zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů (včetně větrné energie na moři) a přilehlé přístavy v Atlantském oceánu a zároveň zohlednit jejich možný dopad na mořské prostředí
- ▶ Zavést pobídky k využívání inovativních zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů
- ▶ Sdružovat různé iniciativy v oblasti energie z obnovitelných mořských zdrojů, které se týkají oblasti Atlantského oceánu v EU, a to na základě filozofie a prosazování cílů Evropského strategického plánu pro energetické technologie (plán SET)
- ▶ Rozvíjet informovanost veřejnosti pomocí vhodných komunikačních nástrojů o energii z obnovitelných mořských zdrojů v Atlantiku

¹³ Mezi druhy energie z obnovitelných mořských zdrojů patří vítr (elektrárny instalované pevně na dně i plovoucí) a energie z oceánů (energie vln a přílivu).

- ▶ Posilovat spolupráci v Evropském společenství pro energii oceánů
- ▶ Rozvíjet specifický rámec pro energii oceánů zaměřený na ostrovy EU v Atlantiku

PILÍŘ IV: ZDRAVÝ OCEÁN A ODOLNÁ POBŘEŽÍ

Pobřeží Atlantského oceánu v EU je vzhledem k široké škále lidských činností v této oblasti zranitelné. Na velké části pobřeží mají negativní dopad také velké bouře, povodně a eroze, které se v důsledku změny klimatu pravděpodobně ještě zhorší. Zpráva o oceánech a kryosféře v měnícím se klimatu¹⁴ vypracovaná Mezivládním panelem OSN pro změnu klimatu¹⁵ i výroční zpráva o stavu oceánů¹⁶ vyhotovená v rámci programu Copernicus pro pozorování Země¹⁷ předpovídají, že k postupnému zvýšení hladiny moří dojde rychleji a že vzroste počet případů extrémních povětrnostních jevů (vlny veder v přímořských oblastech, bouře).

Pro ochranu pobřežních stanovišť a biologické rozmanitosti, jakož i pro zranitelné infrastruktury a hospodářské činnosti jsou nezbytná opatření pro řízení a přizpůsobení se změně klimatu. Mořská a pobřežní stanoviště by měla být zachována a zhodnocena, zejména s ohledem na rozvoj nových forem námořního a pobřežního cestovního ruchu. Toto konkrétní hospodářské odvětví by se mělo hlavně řídit zásadami oběhového hospodářství, nulového znečištění, energetické účinnosti a zachování biologické rozmanitosti, aby rozvíjelo udržitelnější postupy, které v průběhu celého roku prospívají místnímu rozvoji a zaměstnanosti na místní úrovni.

I když se loďná doprava v posledních desetiletích stala bezpečnější, znečištění moří, k němuž dochází v důsledku záměrného vypouštění ropy a jiných škodlivých látek i jejich náhodného úniku, představuje i nadále vysoké riziko. Účinné řízení rizik v případě úniku škodlivých látek a jejich dopadu vyžaduje meziodvětvovou spolupráci a činnost na regionální úrovni.

Dalším velkým problémem je znečištění moří, zejména plasty. Atlantské pobřeží znečišťují a životní prostředí poškozují materiály, které jsou cenné pro recyklaci. Tyto materiály by bylo možné sbírat a vracet zpět do hospodářství, aby se stalo více oběhové. Pobřežní regiony a občané mohou rozvíjet atlantickou reakci na znečišťování moří odpady prostřednictvím systému koordinovaných opatření, navazujících na iniciativy probíhající v rámci Úmluvy o ochraně mořského prostředí severovýchodního Atlantiku (úmluva OSPAR)¹⁸, rámcové směrnice EU o strategii pro mořské prostředí¹⁹ a strategie EU pro plasty²⁰. Z výzkumných činností rovněž vyplynulo, že u mořských živočichů může různé druhy nepříznivých účinků způsobovat vystavení podmorskému hluku, které může vést ke změnám jejich chování, a dokonce i smrti. Pro zachování a obnovu zdraví Atlantského oceánu a zajištění odolnějšího pobřeží bude mít zvláštní význam oblast pro mise Zelené dohody pro Evropu „zdravé oceány, moře a pobřežní a vnitrozemské vody“.

¹⁴ <https://www.ipcc.ch/srocc/home/>

¹⁵ Mezivládní panel OSN pro změnu klimatu byl pověřen posouzením vědeckých důkazů o změně klimatu.

¹⁶ <http://marine.copernicus.eu/2nd-ocean-state-report-available/>, <http://marine.copernicus.eu/3rd-ocean-state-report-now-available/>

¹⁷ www.copernicus.eu

¹⁸ Úmluva o ochraně mořského prostředí severovýchodního Atlantiku („úmluva OSPAR“) byla otevřena k podpisu na zasedání ministrů komisí v Oslu a Paříži dne 22. září 1992. Byla přijata spolu se závěrečným prohlášením a akčním plánem. Členy úmluvy OSPAR je všech pět členských států EU, kteří se účastní strategie pro oblast Atlantského oceánu.

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32008L0056>

²⁰ [COM/2018/028](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32008L0056)

Za účelem řešení výše uvedených problémů uvádí tento pilíř **dva specifické cíle** a soubor konkrétních opatření.

Cíl 6: Odolnější pobřeží

Opatření

- ▶ Doložit komplexní systém varování a sledování, pokud jde o prudké bouře a záplavy v důsledku změny klimatu
- ▶ Rozvíjet synergie mezi stávajícími infrastrukturami EU pro pozorování a ochranu pobřeží, jakož i pro varování a sledování a zvyšování rozvoje středisek pro sledování oceánů na místě
- ▶ Vytvořit zkušební prostory, pilotní oblasti pro testování způsobů ochrany pobřeží a podporovat řešení inspirovaná přírodou
- ▶ Podporovat udržitelné postupy v pobřežním a námořním cestovním ruchu
- ▶ Sestavit přehled národních a regionálních strategií a opatření pro přizpůsobení pobřežních oblastí změně klimatu, které budou navázány na posuzování rizik a plány řízení rizik, sdílet osvědčené postupy
- ▶ Vytvořit informační kampaně pro komunity na pobřeží Atlantiku
- ▶ Vzdělávat mladé lidi a obyvatele pobřežních komunit o vývoji pobřeží a způsobech, jak se přizpůsobit zvyšování hladiny moří
- ▶ Sdílet osvědčené postupy, pokud jde o uplatňování územního plánování námořních prostor na přizpůsobení a odolnost pobřeží a o příslušné posuzování vlivů na životní prostředí (EIA²¹, SEA²², AA²³)
- ▶ Zmapovat pobřežní mokřady pro účely konzervace a sledovat jejich úlohu jakožto úložiště uhlíku

Cíl 7: Boj proti znečišťování moře

Opatření

- ▶ Vytvořit pilotní projekt pobřežních komunit „bez odpadků“

²¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU ze dne 16. dubna 2014, Úř. věst. L 124, 25.4.2014, s. 1.

²² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí, Úř. věst. L 197, 21.7.2001, s. 30.

²³ Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, Úř. věst. L 206, 22.07.1992, ve znění směrnice Rady 97/62/ES ze dne 27. října 1997, Úř. věst. L 305, 8.11.1997, s. 42, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 ze dne 29. září 2003, Úř. věst. L 284, 31.10.2003, s. 1, směrnice Rady 2006/105/ES ze dne 20. listopadu 2006, Úř. věst. L 363, 20.12.2006, s. 368, směrnice Rady 2013/17/EU ze dne 13. května 2013, Úř. věst. L 158, 10.6.2013, s. 193.

- ▶ Využívat nástroje, které jsou k dispozici k identifikaci hlavních zdrojů odpadu v mořích, způsobů znečišťování a míst s největší koncentrací odpadu, jakož i náhodného nebo záměrného znečišťování
- ▶ Podporovat podnikatelské činnosti založené na oběhovém hospodářství, vytvářet pobídky a systémy ekologické certifikace
- ▶ Zahájit společné akce na podporu veřejného vnímání tohoto problému, např. „dny na plážích“, kdy se členové komunity setkávají s cílem vyčistit pláž od odpadků
- ▶ Podporovat opatření týkající se „lovu odpadků“ s cílem vyzvat všechny rybáře k tomu, aby v rámci svých běžných rybolovných operací vylodili odpad zachycený v sítích
- ▶ V rámci úmluvy OSPAR se zavázat k provádění společných akcí vyplývajících z regionálního akčního plánu na zamezení znečišťování moře
- ▶ Podporovat koordinované a účinné provádění opatření proti znečišťování moří a podmořskému hluku, které členskými státy EU ukládá rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí.
- ▶ Podporovat činnosti v rámci mechanismu civilní ochrany Unie a Bonnské a Lisabonské dohody v zájmu účinné prevence záměrného a náhodného znečištění, připravenosti a reakce na ně
- ▶ Podporovat meziodvětvovou spolupráci za účelem koordinované reakce na moři a na pobřeží

4. ŘÍZENÍ AKČNÍHO PLÁNU

4.1. KOORDINACE

Za **politickou koordinaci** odpovídají jmenovaní ministři, kteří jsou v zúčastněných zemích pověřeni námořními záležitostmi. Členské státy vymezují hlavní politické směry (včetně geografického rozsahu strategie pro oblast Atlantského oceánu), zaznamenávají stav provádění a zdůrazňují vlastní odpovědnost za tuto iniciativu. Po konzultaci s Evropskou komisí mohou členské státy rozhodnout o rozšíření členství v rámci strategie pro oblast Atlantského oceánu na kterýkoli zainteresovaný stát.

Operační koordinaci zajišťuje Výbor strategie pro oblast Atlantského oceánu, který jedná v rámci svých funkcí jako rozhodovací (výkonný) orgán akčního plánu a zajišťuje řádné zapojení zástupců pobřežních regionů (v souladu s příslušným ústavním rámcem členských států EU). V jednotlivých případech mohou být přizváni jako pozorovatelé (např. na základě programu jednání) zástupci příslušných finančních subjektů, jakož i jiných orgánů. Stálým členem tohoto výboru je Evropská komise.

Přesné postupy, úlohy a jednací řád správních orgánů vymezí zvláštní pracovní ujednání.

4.2. PROVÁDĚNÍ A PODÁVÁNÍ ZPRÁV

Tento akční plán vyzývá pobřežní regiony, soukromý sektor, výzkumné pracovníky, vnitrostátní veřejné orgány a další subjekty, aby zahájili práce na koncepci projektů, které odpovídají daným cílům. Akční plán by měl zastřešovat výměnu znalostí a inovací v rámci stávajících i nových partnerství v oblasti Atlantského oceánu v EU.

K jeho účinnému provádění musí být splněna řada klíčových podmínek a v rané fázi musí být přijata jasná rozhodnutí. Jedná se o tyto podmínky:

- členské státy musí revidovaný akční plán před jeho prováděním schválit, zúčastněné země musí uznat, že se priority akčního plánu týkají všech politik, ministerstev a úrovní správy, tyto země stanovují priority, angažují se a přebírají odpovědnost, sladují politiky a financování na vnitrostátní i regionální úrovni a podporují účast regionálních orgánů, soukromých investorů v rámci stávajících mechanismů a rámců a poskytují příslušné prostředky a zdroje na základě kapacity země,
- Výbor strategie pro oblast Atlantského oceánu pravidelně přezkoumává a aktualizuje akční plán (tj. vymezuje a aktualizuje prioritní oblasti) a navrhuje/schvaluje stěžejní opatření a může označovat projekty,
- Evropská komise podporuje strategický přístup na úrovni EU, včetně koordinace a pokud možno souladu financování se stávajícími iniciativami a nástroji v rámci EU²⁴, které mají význam pro pilíře a dohodnutá opatření,
- vlády v příslušných případech sledují a vyhodnocují pokrok dosažený na úrovni jednotlivých zemí, mimo jiné s podporou tzv. mechanismu pomoci v Atlantiku, a poskytují pokyny pro provádění,
- měly by být zapojeny hlavní zúčastněné strany, včetně vnitrostátních, regionálních a místních orgánů, hospodářských a sociálních subjektů, občanské společnosti, akademické obce a nevládních organizací, toto zapojení podpoří rovněž veřejné akce (například výroční fóra, síť mezi podniky a akce zaměřené na přilákání investorů a pružného získání finančních prostředků),
- Výbor strategie pro oblast Atlantského oceánu bude pravidelné a průběžné sledování využívat k tomu, aby podával zprávy na politické úrovni, a bude odpovídat za zajištění provádění akčního plánu,
- počáteční podporu členským státům EU bude poskytovat specializovaný mechanismus pomoci, který bude napomáhat při provádění cílů v rámci každého pilíře, podpora by se měla zaměřit i na zapojení zúčastněných stran a měla by jim pomoci nalézt partnery a shromáždit veškeré údaje potřebné ke stanovení základních linií, sledování a podávání zpráv o pokroku a k zachování úložiště dat pro mořské prostředí v Atlantiku²⁵,
- za informování o akčním plánu pro oblast Atlantiku a zastřešující strategii pro oblast Atlantského oceánu odpovídají společně EU a její členské státy na všech úrovních – celostátní, regionální i místní, konzistentní komunikační přístup v oblasti Atlantského oceánu v EU bude rozvíjet a koordinovat mechanismus pomoci.

Pokrok při plnění akčního plánu se bude sledovat díky zvláštnímu rámci pro monitorování a hodnocení, který umožní posouzení, do jaké míry plní akční plán své cíle. Z výsledků tohoto průběžného přezkumu budou v budoucnu vycházet případné změny akčního plánu.

4.3. MOBILIZACE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A FINANCOVÁNÍ

Na akční plán pro oblast Atlantiku nebyly v rozpočtu EU vyčleněny žádné finanční prostředky. Plán bude využívat především veškeré unijní i vnitrostátní finanční prostředky

²⁴ S výhradou posouzení postupů a kritérií hodnocení pro dotčené fondy, programy a projekty, a aniž je tím toto posouzení dotčeno.

²⁵ <https://maritime.easme-web.eu/>

a finanční nástroje relevantní z hlediska cílů a činností, které je možné mobilizovat. Harmonogram akčního plánu je navržen tak, aby byl členským státům EU a pobřežním regionům inspirací při vytváření dohod o partnerství a programů, které mají být dokončeny do konce roku 2020.

Pokud jde o příští programové období (2021–2027), sdělení zkoumá, jaké finanční prostředky jsou k zajištění úspěšného provádění stanovených opatření zapotřebí. Finanční prostředky budou vyžadovat kombinaci veřejných investic z rozpočtů členských států i EU a zároveň ze soukromých prostředků.

Členské státy EU a jejich pobřežní regiony mohou využívat:

- evropské strukturální a investiční fondy (fondy ESI), a zejména:
 - Evropský námořní a rybářský fond (ENRF) a
 - Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), včetně programů Evropské územní spolupráce,
- výzkumné programy Horizont 2020 a Horizont Evropa,
- program COSME pro malé a střední podniky,
- Nástroj pro propojení Evropy zaměřený na investice do infrastruktury,
- program pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport Erasmus+,
- program pro životní prostředí a oblast klimatu LIFE,
- na základě žádosti o finanční a technickou podporu program na podporu reforem,
- mechanismus civilní ochrany Unie pro účely prevence přeshraničních rizik a připravenosti na ně a boje proti znečištění moře a pobřeží.

Nadnárodní spolupráci, jíž se tento akční plán snaží dosáhnout, usnadňují programy územní spolupráce, zejména program Interreg v oblasti Atlantského oceánu.

EU usiluje o to, aby prostřednictvím finančních nástrojů zajistila vysoký podíl podpory. Evropská investiční banka poskytla v letech 2013 až 2017 téměř 3 miliardy EUR ve formě úvěrů na projekty v EU týkající se konektivity a zelených technologií v oblasti Atlantiku. Tyto úvěry se po Evropském fondu pro regionální rozvoj staly druhým největším zdrojem financování. Svůj podíl měl i Evropský fond pro strategické investice, který poskytl záruky snižující riziko pro veřejné a soukromé investory. Tyto úvěry a záruky se kombinují s granty z programů EU. Malým a středním podnikům pomáhá získat přístup k financování platforma BlueInvest, která začala fungovat v září 2019. Umožní jim dodávat na trh nové produkty nebo služby díky odbornému vedení v oblasti podnikatelské připravenosti a grantů na činnosti, jako jsou další rozvoj nebo demonstrace. Návrh Komise na program InvestEU, který je nástupcem Evropského fondu pro strategické investice na období 2021–2027, bude klást větší důraz na plnění cílů EU, mezi něž patří dekarbonizace nebo oběhové hospodářství.

5. ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI A BREXIT

Provádění akčního plánu nevyžaduje změny právních předpisů EU. Akční plán usiluje o posílení politik EU, které jsou pro oblast Atlantského oceánu v EU významné, a o zvýšení jejich synergií s cílem podpořit udržitelné, odolné a konkurenceschopné modré hospodářství v oblasti Atlantského oceánu v EU. Patří sem zejména politiky a programy EU, které řeší

přístavy a konektivitu²⁶, energii z obnovitelných zdrojů²⁷, vzdělávání a dovednosti²⁸, zmírňování změny klimatu, a zejména opatření agendy dovedností, přizpůsobování se změně klimatu²⁹, životní prostředí³⁰ a výzkum a inovace³¹.

K rozšíření základny podpory pro akční plán se navrhuje spolupráce v rámci zavedených sítí, aby se zapojily specializované skupiny zúčastněných stran, jako je síť European Enterprise Network³², síť FARNET³³, regionální a místní klastry. Bude se usilovat o součinnost s dalšími mezivládními subjekty, jako je Úmluva o ochraně mořského prostředí severovýchodního Atlantiku³⁴ a Aliance pro výzkum Atlantského oceánu³⁵, které mají podobný zeměpisný dosah a působnost jako akční plán.

Spojené království již není od 1. února 2020 členem Evropské unie. Rozsah a podmínky účasti Spojeného království na akčním plánu pro oblast Atlantiku budou vyplývat z jeho statusu třetí země.

6. ZÁVĚR

Komise vyzývá Evropský parlament a Radu, aby schválily akční plán a směřování, které toto sdělení vytyčilo. Komise rovněž vyzývá Výbor regionů a Evropský hospodářský a sociální výbor, aby k této iniciativě předložily stanoviska.

²⁶ Rámec pro poskytování přístavních služeb a společná pravidla pro finanční transparentnost přístavů: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32017R0352>

²⁷ Revidovaná směrnice o obnovitelných zdrojích energie:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.328.01.0082.01.ENG&toc=OJ:L:2018:328:TOC

²⁸ Nová agenda dovedností pro Evropu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0381&from=EN>

²⁹ Zelená dohoda pro Evropu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1576150542719&uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>

³⁰ Rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí, posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), strategické posuzování vlivů na životní prostředí (SEA) a ohlášená strategie pro výrobu větrné energie na moři (AA)

³¹ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/oceans-and-seas_en

³² <https://een.ec.europa.eu/>

³³ https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/cms/farnet2/node_en

³⁴ <https://www.ospar.org/convention>

³⁵ <https://www.atlanticresource.org/aora/site-area/background/howweare>